

Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų ir bendruomenių iniciatyvų gerosios praktikos konkursas

Vidaus reikalų ministerija dvidešimtą kartą organizuojamą Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų ir bendruomenių iniciatyvų gerosios praktikos konkursą.

Konkurse gali dalyvauti **ne anksčiau kaip per praėjusius trejus kalendorinius metus, t. y. 2022–2024 metais, vykdytas (-a) (baigtas (-a) vykdyti arba tebevykdomas (-a)** nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektas (toliau – projektas) ar bendruomenės iniciatyva (toliau – iniciatyva), atitinkantys **Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų ir bendruomenių iniciatyvų gerosios praktikos konkurso nuostatų** reikalavimus.

Pažymime, jog šis konkursas nėra skirtas būsimo projekto finansavimui gauti – tai vykdytų arba tebevykdomų (gerosios praktikos) projektų ir iniciatyvų įvertinimo konkursas.

Projektas – visuma susietų veiklų, kuriomis siekiama užkirsti kelią nusikaltimams ir kitiems teisės pažeidimams, nustatant ir šalinant bendrąsias nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų priežastis bei sąlygas, taip pat individualiai veikiant asmenis, kurie linkę daryti nusikaltimus ir kitus teisės pažeidimus ar ateityje gali tapti tokių veikų aukomis, ir kurioms nustatomas tam tikras biudžetas ir įgyvendinimo laikotarpis.

Teikiami projektai turi būti šiomis konkurso temomis:

- „**Sukčiavimo ir kitų nusikalstamų veikų elektroninėje erdvėje prevencija**“;
  - „**Smurto artimoje aplinkoje prevencija**“;
  - „**Neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencija**“.
- „**Sukčiavimo ir kitų nusikalstamų veikų elektroninėje erdvėje prevencija**“

Sparčiai tobulėjant technologijoms, nusikalstamų veikų skaičius elektroninėje erdvėje nuolat auga – šis reiškinys stebimas ne tik Lietuvoje, bet ir kitose šalyse. Sukčiavimai, duomenų apsaugos pažeidimai, dezinformacijos skleidimas, autorių teisių pažeidimai yra tik keli iš pažeidimų elektroninėje erdvėje pavyzdžių. Elektroninėje erdvėje veikiantys nusikaltėliai tampa vis sumanesni, pasitelkia naujausias technologijas ir prisitaiko prie nuolat besikeičiančių tendencijų.

Pagal šią temą gali būti teikiami projektai, orientuoti į elektroninės erdvės saugumo didinimą, veiksmingų prevencinių priemonių diegimą, taip pat visuomenės informuotumo apie galimas grėsmes stiprinimą.

„**Neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencija**“

Neapykantos nusikaltimai ir neapykantą kurstanti kalba kelia didelę grėsmę demokratinėms vertybėms ir visuomenės saugumui. Neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančios kalbos atvejais kėsiniama į asmens tapatybę, kurios asmuo įprastai negali pakeisti (dėl savo rasės, odos spalvos, tautybės, kalbos, kilmės, amžiaus, lyties, lytinės orientacijos, negalios, religijos ar tikėjimo, ar kitų savybių), ir taip siunčiama neigiama žinutė apie tokio asmens teisę priklausyti visuomenei, t. y. pažeidžiamas visuomenės narių lygiateisiškumo principas, kuris demokratinėje valstybėje yra laikomas konstitucine vertybe. Nuo neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančios kalbos nukenčia ne tik konkretus asmuo, bet ir visa bendruomenė, kuriai jis priklauso ar su kuria yra siejamas. Neapykantos nusikaltimai ir neapykantą kurstanti kalba daro žalą ir visuomenei plačiąja prasme: kelia įtampą, skaldo visuomenę ir kuria terpę, palankią konfliktams.

Pagal šią temą gali būti teikiami projektai, kuriais siekiama didinti gyventojų sąmoningumą ir informuotumą apie neapykantą kurstančią kalbą bei neapykantos nusikaltimus; mažinti visuomenės toleranciją neapykantą kurstančiai kalbai; informuoti pažeidžiamas visuomenės grupes, kaip atpažinti ir kaip pranešti apie neapykantos incidentus, kitaip prisidėti prie neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencijos.

„Smurto artimoje aplinkoje prevencija“

Smurtas artimoje aplinkoje – artimoje aplinkoje veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, turtinę ir (ar) neturtinę žalą. Artima aplinka suprantama kaip aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti santuokiniais, partnerystės, svainystės, giminystės ar kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys, kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį. Smurto artimoje aplinkoje prevencija reikalauja glaudaus bendradarbiavimo tarp įvairių subjektų, be kita ko, įtraukiant nevyriausybinės organizacijas, bendruomenes.

Pagal šią temą gali būti teikiami projektai, kuriais siekiama didinti asmenų sąmoningumą ir informuotumą apie galimus smurto artimoje aplinkoje požymius; pagalbą aukoms; priemones, skirtas užkirsti kelią smurtiniam elgesiui.

Teikiamas konkursui projektas gali būti finansuotas bet kokių nacionalinių bei tarptautinių fondų ar programų, taip pat vykdytas iš vidinių institucijos, organizacijos išteklių. Projektu turėtų būti siekiama užkirsti kelią nusikaltimams ir kitiems teisės pažeidimams, nustatant ir šalinant bendrąsias nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų priežastis bei sąlygas, taip pat individualiai veikiant asmenis, kurie linkę daryti nusikaltimus ir kitus teisės pažeidimus ar ateityje gali tapti tokių veikų aukomis.

Konkursui projektus gali teikti valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, mokslo ir studijų institucijos, verslo subjektai, taip pat bendruomeninės organizacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir kitokios bendro nekilnojamojo turto valdymo tikslu įsteigtos bendrijos.

Iniciatyva – savanoriška ir savarankiška bendruomenės veikla, skirta su viešojo saugumo užtikrinimu susijusioms problemoms bendruomenės gyvenamojoje vietovėje (jos dalyje ar keliose gyvenamosiose vietovėse) arba problemoms, kurios yra bendros kelioms bendruomenėms, spręsti.

Teikiamos **iniciatyvos neturi atitikti pirmiau nurodytų konkurso temų**, tačiau turi prisidėti prie:

- nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos;
- viešojo saugumo užtikrinimo bendruomenės gyvenamojoje teritorijoje (jos dalyje ar keliose gyvenamosiose vietovėse);
- bendruomenės sutelktumo ir saugumo jausmo gerinimo gyvenamojoje teritorijoje.

Konkursui iniciatyvas gali teikti visos juridinio asmens statusą turinčios registruotos ir veikiančios:

- bendruomeninės organizacijos;
- religinės bendruomenės ir bendrijos;
- sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir kitokios bendro nekilnojamojo turto valdymo tikslu įsteigtos bendrijos.

To paties rengėjo konkursui teikiamų paraiškų dėl skirtingų projektų ar iniciatyvų skaičius neribojamas. Paraiškos konkursui turi būti pristatytos vadovaujantis Nuostatų IV skyriuje nustatytais reikalavimais **iki 2025 m. kovo 1 d.** Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupei (Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius, el. p. vsmpd@vrm.lt). Konkursui pateikiama nustatyto turinio projekto ar iniciatyvos paraiška, kuria atitinkamai aprašomi teikiami projektai ar iniciatyvos.

Paraiška su lydraščiu turi būti pateikta Vidaus reikalų ministerijai vienu iš šių būdų: asmeniškai pateikta rengėjo ar jo įgalioto asmens, pristatyta pašto kurjerio, atsiųsta registruotu paštu arba pateikta kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu. Lydraštyje rengėjas turi pateikti sutikimą, kad jo visa paraiška būtų viešinama Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje. Jei rengėjas nesutinka skelbti viešai dalies pateiktoje paraiškoje esančios informacijos (pvz., vaikų nuotraukų),

renegėjas kartu pateikia viešinimui skirtą elektroninę versiją (kompiuterinėje laikmenoje kartu su teikiama popierine paraiška arba pirmiau nurodytu elektroninio pašto adresu).

Projektus ir iniciatyvas vertins vidaus reikalų ministro sudaryta komisija. Išsamiau su vertinimo tvarka galite susipažinti Nuostatuose.

Konkursą laimėjusio (-ios) projekto ir iniciatyvos rengėjams bus skirta premija (iki 2 000 Eur). Kitiems konkurso dalyviams gali būti skiriamos paskatinamosios premijos (projektų rengėjams – ne didesnės nei skirtos konkursą laimėjusio projekto rengėjui, iniciatyvų rengėjams – ne didesnės nei skirtos konkursą laimėjusios iniciatyvos rengėjui) ir (arba) įteikti vidaus reikalų ministro padėkos raštai. Konkursą laimėjęs projektas ar paskatinamąja premija apdovanotas projektas (tuo atveju, kai konkursą laimėjęs projektas neatitinka Europos nusikaltimų prevencijos apdovanojimų konkurso temos) gali būti teikiamas Europos nusikaltimų prevencijos apdovanojimų konkursui, kurį kasmet organizuoja Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas, jei atitinka konkurso skelbiamą temą.

Išsamesnė informacija teikiama tel. (0 5) 271 7246 ir el. p. rokas.urbanavicius@vrm.lt